

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาเชิงวิจัย

ปัจจุบันปัญหาความยากจนได้รับความสนใจมากขึ้น รัฐบาลจึงดำเนินนโยบายและมาตรการใน การขจัดความยากจนของประเทศให้หมดสิ้นไป โดยจะปรับปรุงระบบบริหารจัดการ ทั้งระบบ เชื่อมโยงการแก้ไขความยากจนทุกระดับ ตั้งแต่บุคคล ชุมชน และประเทศ ตลอดจน สร้างกลไกที่เชื่อมโยงให้คนยากจนในชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์และทรัพยากรอย่าง มีประสิทธิภาพและยั่งยืน(<http://www.thaigov.go.th>)

ตามที่รัฐบาล มีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยมี ปรักษาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและ จัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เห็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสใน หมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและประชาสังคม และเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน และเป็นแหล่งเงินทุน หมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองเป็นกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทา เหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วนอีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่น มีขีดความสามารถในการ จัดระบบ และบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการสร้างความเข้มแข็ง ด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและ สังคมของประเทศในอนาคต(<http://www.thaigov.go.th>)

รัฐบาลได้แถลงนโยบายในการพัฒนาประเทศความว่า “ รัฐบาลจะสร้างโอกาสเพื่อ อนาคต วางรากฐานใหม่ให้แก่ประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครอง โดย เน้นการคืนความเข้มแข็งสู่ท้องถิ่นคืนความสมบูรณ์ของดินและน้ำสู่ธรรมชาติ และคืนอำนาจการ ตัดสินปัญหาสู่ชุมชน โดยให้ความสำคัญแก่การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมให้มีความ สมดุลมากยิ่งขึ้น สร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ระบบเศรษฐกิจ ปฏิรูปการศึกษาเพื่อนำไปสู่สังคมและ

เศรษฐกิจบนฐานความรู้ โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริเพื่อนำประเทศไปสู่โครงสร้างที่มีความสมดุล มั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน” (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2548 :14)

เพื่อให้สามารถจัดการความยากจนของประเทศให้หมดสิ้นไป โดยบูรณาการการบริหารจัดการ งบประมาณ และการปฏิบัติ การแก้ไขปัญหาความยากจนทั้งระบบตั้งแต่บุคคล ชุมชน และประเทศ ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์หลัก 3 ประการ คือ

1. ระดับประเทศ เป็นยุทธศาสตร์ที่เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยจัดที่ทำกิน พร้อมสาธารณูปโภคและแหล่งน้ำให้เกษตรกร การรักษาเสถียรภาพด้านราคาโดยการบริหารจัดการด้านการผลิต การแปรรูปและการตลาด ตลอดจนสร้างระบบการคุ้มครองทางสังคมให้แก่แรงงานภาคเกษตรให้ทั่วถึง

2. ระดับชุมชน ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในการแก้ไขปัญหาบริหารจัดการพัฒนาองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเสริมสร้างขบวนการตัดสินใจที่ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของท้องถิ่น

3. ระดับบุคคล ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเชิงรุกเพื่อให้คนยากจนมีทางเลือกในการประกอบอาชีพทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรที่มั่นคงและมีรายได้เพิ่มขึ้น มีโอกาสเข้าถึงบริการด้านการศึกษา การเรียนรู้และแหล่งทุน ได้รับการแก้ไขปัญหาหนี้สินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(สำนักนายกรัฐมนตรี, 2548:26)

ความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน รัฐบาลมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาความยากจนและยังได้เห็นความจำเป็นของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่จะพึ่งตนเองของชุมชนหมู่บ้าน จนเกิดความเข้มแข็งในชุมชนหมู่บ้าน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนและได้แถลงต่อรัฐสภา ถึงการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต (<http://www.thaigov.go.th>)

จากสภาพการณดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีทัศนะเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างไร รวมทั้งประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่รายได้ต่อเดือนแตกต่างกันมีทัศนะเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาทัศนะของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่เกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่มีรายได้ต่างกันเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนะของประชาชนเขตเทศบาลเชียงใหม่เกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการเปรียบเทียบทัศนะของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่มีสถานภาพส่วนตัวแตกต่างกันเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพต่อไป

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐานดังนี้

ประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่มีรายได้แตกต่างกันมีทัศนะเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาทัศนคติของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่เกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ที่มีรายได้แตกต่างกันเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้มีพื้นที่การวิจัย คือ ชุมชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

3. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน 253,588 คน

4. ตัวแปร

ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

4.1 ตัวแปรต้น คือ รายได้ของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

4.2 ตัวแปรตาม คือ ทัศนคติเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อความเข้าใจตรงกันการวิจัยครั้งนี้ได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

ทัศนคติ หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่เกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

รายได้ หมายถึง รายรับที่เป็นตัวเงินทั้งหมดของหัวหน้าครัวเรือน

ประชาชนในชุมชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หมายถึง โครงการจัดสรรให้เงินทุนให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อพิจารณาให้ประชาชนกู้ไปเพื่อการลงทุน ประกอบอาชีพ และบรรเทาเหตุฉุกเฉินต่าง ๆ ในวงเงินไม่เกินรายละ 20,000 บาท โดยคิดดอกเบี้ยต่ำและต้องชำระคืนใน 1 ปี